

Motion till riksdagen 2013/14:So11

**av Agneta Luttropp m.fl. (MP)
med anledning av prop. 2013/14:67**

Mer inflytande för den enskilde i valet av hjälpmedel

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om uppdrag till myndigheter.

Motivering

I propositionen föreslås att hälso- och sjukvårdslagen och patientsäkerhetslagen ändras så att det tydligare framgår att sjukhuvudmannen ska erbjuda den enskilde att välja hjälpmedel när det finns olika hjälpmedel tillgängliga inom landstinget eller kommunen. Den enskildes val ska tillgodoses om det med hänsyn till den enskildes behov och till kostnaderna för hjälpmedel framstår som befogat.

Genom propositionen vill regeringen betona att landsting och kommuner inom ramen för gällande lagstiftning kan välja att erbjuda förskrivning genom fritt val av hjälpmedel med s.k. eget ägande.

I mars 2010 beslutade regeringen att ge Hjälpmedelsinstitutet, HI, i uppdrag att fortsätta stimulera landsting och kommuner att öka brukarinflytandet och valfriheten vid förskrivning av hjälpmedel. Regeringen avser att ge den blivande Myndigheten för delaktighet fortsatt uppdrag att stimulera landsting och kommuner att öka den enskildes möjligheter vid val av hjälpmedel.

I Hjälpmedelsutredningen föreslogs en ny lag om valfrihetssystem. Många remissinstanser var negativa eller tveksamma till förslaget, och det finns dessbättre inte med som förslag i propositionen.

Regeringen föreslår ändringar dels i patientsäkerhetslagen och i hälso- och sjukvårdslagen. Förändringar som görs för att den enskilde får större möjlighet att påverka sina val av hjälpmedel ser Miljöpartiet positivt på.

Tre landsting: Stockholm, Kronoberg och Södermanlands län har utöver åtta kommuner deltagit i försöksverksamhet om fritt val av hjälpmedel. Den

Fel! Okänt namn på

största brukargruppen är personer med hörselnedsättning och i behov av hörapparat och eventuellt andra tekniska hjälpmedel. Av de tre landstingen som deltog i projektet var det bara i Stockholms län som fritt val av hörapparater ingick.

Efter försöksverksamheten har HI dragit slutsatsen att fritt val av hjälpmedel med s.k. eget ägande är en framkomlig väg att utveckla valfriheten i hjälpmedelsförsörjningen. Vi är ytterst tveksamma till denna bedömning utifrån vad som framkommit hittills.

Miljöpartiets bedömningar

Merparten av de hjälpmedel som skrivs ut gäller hörapparater. De erfarenheter som gjorts under försökstiden har visat på stora problem, och Hörselskadades Riksförbund är starkt kritiska till att införa eget ägande av hjälpmedel. Miljöpartiet menar att det finns stor anledning att lyssna på kritiken från den grupp som har haft mest erfarenhet av försöken.

Det är uppenbart att mer noggranna utvärderingar behöver göras. Det som framför allt saknats både i försöksprojekten och i utredningen är konsekvensanalys för de som faktiskt berörs av förslaget. Ett exempel är att analysera om och i så fall i vilken utsträckning den enskilde påverkas rent ekonomiskt.

Utifrån erfarenheterna har stora problem lyfts fram av gällande system med eget ägande av hjälpmedel. Det som bland annat framkommit från Hörselskadades Riksförbund är att endast 19 procent av hörapparat användarna ansåg att de hade möjlighet att göra val av hjälpmedel.

Det finns fall där den enskilde fått bekosta en stor del av hjälpmedlet för att t.ex. få den hörapparat hen har behov av.

Audionomer, som gör hörapparatutprovningar, har under försöken haft ett uppdrag att dels vara vårdgivare som audionom men också säljare. De dubbla rollerna riskerar att skapa otrygghet för hen som behöver hörapparat. Audionomen ska ge råd som vårdgivare och inte som säljare.

De landsting (Stockholm och Skåne) som har "hörselcheckar" tar i dag inte ansvar för vilka hörapparater som provas ut. Hörselskadades Riksförbund (HRF) har erfarit att landstinget/regionen inte vet vilken typ av hörapparat som skrivs ut med stöd av landstingsbidrag. Vilken kvalitet hörapparaterna håller och vad landstingets medel används till är obekant för landstinget, vilket är anmärkningsvärt. Det innebär att hörsselföretag kan prova ut billiga hörapparater och ändå sätta priset i nivå med hörselchecken. I det fallet blir det ingen ökad kostnad för den enskilde, men företaget gör en vinst på landstingets bekostnad. Även när företag säljer dyrare hörapparater kan priset sättas extra högt, så att landstingsbidraget blir en ytterligare vinst för företaget.

Innan en tillräcklig konsekvensanalys har gjorts anser vi inte att myndigheter ska få de främjandeuppdrag som föreslås i propositionen. Detta för att förändringar verkligen ska leda till förbättringar för den enskilde i förhållande till vad som gäller i dag, inte riskera att bli försämringar.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 11 februari 2014

Agneta Luttröpp (MP)

Magnus Ehrencrona (MP)

Jonas Eriksson (MP)